

Noorte Kotkaste juhtide ajakiri

TARTUS

MAI 1940

Nr. 5

Kümme aastat noorkotklust.

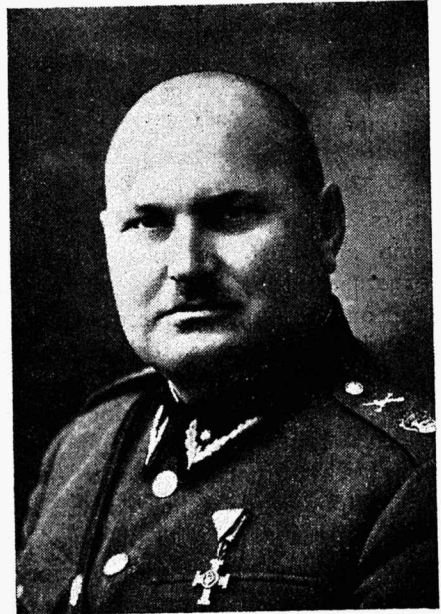
Kolonel A. Balder.

Noorte Kotkaste aj. vanem.

Käesoleval aastal täitub kümme aastat Noorte Kotkaste organisatsiooni tegevusest. 27. mail 1930. a. kinnitati Kaitseliidu Vanematekogu poolt Noorte Kotkaste Põhimäärused ja seda päeva tuleb pidada ka Noorte Kotkaste organisatsiooni asutamispäevaks.

Kui meenutame aegu kümme aastat tagasi, siis peame tunnustama, et tol korral puudus Eestis poiste kasvatamiseks suurem organisatsioon, kus poisid oleksid rakendunud isetegevusele, kus noorte kasvatuse oleks põhinenud noorte individuaalsetel võimel ja vooruste arendamisel. Noored Kotkad tahtsid täita selle tühja koha. Õige, linnades tegutsesid vähemal arvul skaudid, kuid maale nende organisatsioon ei ulatunud.

Kümme aastat on lühike aeg Noorte Kotkaste töö ja saavutuste hindamiseks, loodame, et see hinnang on

Kolonel August Balder, VR II/3.

Direktor V. Neggo,

NK Põhimääruste väljatöötaja ja Peastaabi ülema lt. organisatsiooni asutamisel.

ülesandeile väärikas. Ma kriipsutan siiski alla härra Riigivanema K. Pätsi sõnu koolitegelaste üleriiklikul kokkutulekul 17. veebruaril 1935. a.: „Mina vaatan uhkusega iga poissi ja tüdrukut, kes endid ridadesse seavad ja ütlevad „Alati valmis!“ ja kes on kõigele valmis, mis on ilus, suur ja kõrge.“ Sõjavägede Ülemjuhataja kindral J. Laidoner ütles 1934. a. oma raadiokõnes: „Meie ei taha noori kotkaid militariseerida, ei taha neile relvi kätte anda, vaid meie peame neid õpetama ja kasvatama, et neist sirguksid tugevad kodanikud, kes oma kodumaad armastaksid, kodumaad hästi tunneksid, kes mõistaksid korda pidada, käsku täita ja kes samal ajal oskaksid ka käsku anda.“ Siin meie riigijuhid on märkinud Noorte Kotkaste püüded: olla valmis kõigele, mis ilus, suur ja kõrge; võrsuda tugevaks isamaad armastavaks kodanikuks, kes oskab oma isamaad teenida ja on valmis ohvritele isamaa eest. Need aated on kandnud noorkotklust kümme aastat ja on ka tulevikus noorkotkluse tuletornideks.

Esimesed kümme aastat on olnud Noortele Kotkastele arenemise aastaks. Oma organisatsiooni algaastail tuli Noortel Kotkastel võidelda oma eluõiguste ja töökspidamiste eest. Kui tänapäev Noorte Kotkaste organisatsiooni kuulub 19 000 poissi 1800 vanema juhiga ja Noored Kotkad on riiklikult tunnustatud noorte organisatsiooniks, siis on see parimaks tõenduseks, et noorkotklus on rajatud õigele alusele ja ta sammub õiget teed.

Noorkotkluse esimesel kümnel aastal on kaasa sammunud, teinud viljakat tööd juhtivail kohtadel ja veel tänapäev juhivad Noorte Kotkaste tööd ja tegevust paljud meie riigi-, kasvatus- ja seltskonnategelased. See kindlustab Noorte Kotkaste organisatsiooni arenemise ka tulevikus.

Möödunud kümme aastat on olnud noorkotklusele arenemise aastateks. Kõrge vilja ta ei ole veel jõudnudki kasvatada. Astudes uude aastakümnesse loodame julgesti, et noorkotklus veel rohkem kristalliseerub, et viljakas tegevus edasi areneb ja et eelolevail aastakümneil noorte juhid ja noored sama kindlalt oma aaterikkasse organisatsiooni koonduvad ja et noored seal kasulikku kasvatuslikku tegevust ja aja kasulikku veetmist leiavad.

Kutsevalik ja noortejuhtide osa sellele kaasaaitamisel.

F. Roose,

HM noortesekretär.

Kutsevalik on inimese elus üheks tähtsamaks ning edaspidist käekäiku oluliselt määravaks sammuks. Ei saa aga öelda, et seda tähtsat sammu alati astutakse teadlikult ja asjalikkude kaalutluste tulemusena. Olevikus, kus me oma elu üldiselt püüame korraldada otstarbekohaselt ja kokkuhoidlikult, mängib kutsevalikul juhuslikkus ja põhjendamatus veel küllalt suurt osa, põhjustades asjatut ajakaotust, rahakulu, rahulolematust ja teisi ebasoovitavaid tulemusi. Arvestades usalduslikku vahekorda, mis valitseb noore ja tema juhi vahel, võiksid vanemad noortejuhid, nagu kotkad, eriti aga vanakotkad ja noortemagistrid, omalt poolt paljugi kaasa aidata asjaliku kutsevaliku levimisele. Alles asjaliku kutsevaliku kaudu kannaks täit vilja ka noorsoo-organisatsioonides noorte võimete väljaarendamiseks ning meelsuse kujundamiseks tehtud töö.

Enne kui siirduda küsimuse vaatlusele, kuidas noortejuhid saaksid kaasa aidata asjalikule kutsevalikule, tutvume lähemalt kutsevaliku põhitõdedega ja pahedega, mis tulenevad nende põhitõdede ignoreerimisest.

1. On üldtuntud tõsiasi, et iga kutse erineb teistest suuremal või vähemal määral nende nõudmiste poolest, mida ta esitab oma täitja kehalisele tervisele, jõule, meelele, käeosavusele, praktilisele mõtlemisele, tehnilis-konstruktivsele andekusele, ruumilisele kujutlusvõimele, tähelepanule, mälule, loogilisele mõtlemisele, kooliteadmistele, iseloomule jne. Ei saa seepärast esitatavate nõudmiste poolest kaugeltki kõrvutada autojuhi kutset aedniku, kontoriametniku, sepa või teiste sedalaadi kutsetega või õmbleja kutset telefonikeskjaama ametniku, haigetalitaja, müüjanna jne. kutsega. Autojuhi kutse paljude teiste omaduste kõrval nõuab näiteks eriti võimet jaotada oma tähelepanu, reageerida kiiresti ja kindlalt, rahulikkust ja tugevat füüsilist tervist. Näiteks aednik ei tarvitse neid omadusi evida, vaid saab ilma nendeta väga hästi hakkama. Tema tervis ei tarvitse kaugeltki nii tugev olla, kui seda nõutakse autojuhtidelt.

2. Teiselt poolt kinnitab meie kogemus, et inimesed evivad kehalisi, vaimseid, hingelisi, karakterilisi jne. erinevusi ja et need individuaalsed erinevused on küllalt suured ja püsivad. Kuigi 14—15-aastane noor, seistes algkooli lõpetanuna edasiste sammude valiku ees, pole oma võimeilt kaugeltki välja arenenud ja tema võimed on alles diferentseerumas, võime juba siingi märgata silmapaistvaid erinevusi mitte ainult kehalises arenemises, vaid ka vaimsel alal. Teadmisi teatud alal või aladel omandatakse kiiremini ja väiksema vaevaga kui teistel aladel. Teatud aladel ettevõtetu õnnestub kiiremini, kergemini ja paremini kui teistel. Selleealiste noorte hulgas võime märgata juba karikatüriste, muusikamehi, keemikuid jne. Teiste organisaator ja juht paistab meile nende hulgast juba üsna teravalt silma.

Nii ei saa kutsevaliku seisukohalt selleealist noort kaugeltki võtta enam puhta lehena, kellest võimalik on tublit töömeest saada igasse mõeldavasse kutsesse. Selles eas tuleb arvestada juba möödunud arenemist ning teatavate võimete silmapaistvat esinemist antud noore juures.

3. Kuid pole mitte ainult tähtis, et inimene eviks teatavas kutses tegutsemiseks tarvilikke kehalisi ja vaimseid võimeid, vaid tal peab olema ka tahe tegutseda valitud kutses, tahe omi võimeid rakendada. Sellelaadilisi soove tuleb silmas pidades just seepärast, et inimese, eriti 14—15-aastase noore võimed pole kaugeltki lõplikud. Siin on võimalik nihkumine ühes või teises suunas, on võimalik uute võimete esilekerkimine või mõne olemasoleva eriti tugev arenemine. Neis muutustes mängib aga otsustavat osa huvi ja tahe mõnd oma võimet rakendada.

Seepärast ei saa kutsevalikul ignoreerida noorte tahet ja soove, vaid neid tuleb arvestada niipalju, kui nad pole tingitud juhuslikest tegureist, eriti aga kui neid õigustavad olemasolevad silmapaistvad võimed.

4. Lõpuks ei tohi kutsevalikul jätta silmapaari vahele neid majanduslikke eeldusi, mida ühe või teise kutse omandamine nõuab. See on eriti tähtis neil juhtumel, kui on tegemist kutsega, mis nõuab pikemat ettevalmistust ja seejuures ei paku otsekohe küllalt sissetulekut. Sel puhul tuleb alati selgitada, kas noorel on majanduslikust küljest võimalik antud kutse poolt nõutavat ettevalmistust omandada või esineb siin ületamatuid takistusi.

Asjalikul kutsevalikul tuleb kõiki neid küsimusi selgitada täies ulatuses. Igapäevased kogemused aga näitavad, et kutsevalikul enamasti ei langetata otsust asjaliku kaalutluse tulemusena. Uurimused kutsevaliku motiivide üle on näidanud, et kalduvused ja huvid kutse vastu, samuti majanduslikud kaalutlused, seisavad esikohal, eriti noorte juures. Tavaliselt ei selgitata küllalt kutse poolt esitatavaid nõudeid ega ka enese võimeid. Kutse valitakse lihtsalt seepärast, et oli juhuslikult saadaval vaba koht, et kutse töötab anda rahuldavat sissetulekut, et ta on n. ö. moodne, nagu oli mõni aeg tagasi autojuhi kutse jne. Seejuures muidugi puudub lähem ülevaade kutse poolt esitatavast nõudmisest. Selle tulemuseks on, et noor, tutvudes lähemalt kutsega, ei tunne sellest rahuldust. Loobutakse ja vaadatakse veel võimaluse järele ja võib-olla õige mitmel korralgi, kuni lõpuks leitakse enamvähem sobiv ala. Otsimisega on aga sageli kadunud kaks-kolm väärtuslikku aastat. Leidub aga ka neid, kes kuni küpse eani ei ole suutnud endale leida sobivat kutset.

Veel halvem lugu on, kui läbi häda jäädakse peatuma mittedobivasse kutsesse.

Töö teostamisel tekkivad füüsilised ja psüühilised raskused on seda ebamugavamad kanda, mida suurem erinevus on kutse poolt esitatavate nõuete ja inimese võimete vahel. Edu kutselises tegevuses ja töös laseb unustada sellega seotud vaeva.

Edukas tegevus kihutab edasipüüdmisele. Kes aga sageli peab üle elama ebaõnnestumisi, selle eneseusaldus ja töötahe halvatakse ning töörõõm muutub tööpõlgamiseks. Inimene on õnnetu.

Sääraste inimeste hingeelus ei jää tavaliselt ilmumata raskemad või kergemad haiglased nähtused, mistõttu inimene ei saa kutses täies ulatuses rakendada olemasolevat energiat.

Ka on tuntud tõsiasi, et see, kuidas inimene suhtub oma kutsesse, määrab oluliselt ta suhtumise ja vahekorra ühiskonnaga. Need, kes pole rahul oma kutsega, pole enamasti rahul ka oma eluga üldse ja ühiskonnaga. Kutsetöös edukad inimesed suhtuvad ka ühiskonda positiivsemalt.

Seepärast on tähtis, et inimene satuks kutsesse, mille edukaks täitmiseks tal on olemas vastavad eeldused. See õigesse kutsesse sattumine on tähtis mitte ainult üksiku inimese, vaid ka ühiskonna seisukohalt, sest seega kindlustatakse üksikule isikule ta elurõõm, tervis, edasipüüdmine ja arenemisvõimalus, ühiskonnale aga rahulik ja jõuline arenemine.

Inimeste õigesse kutsesse juhtimiseks ja kutsevalikul asjaliku nõu andmiseks on kutsatud ellu kutsenõuande-bürood, kes on teadlikud kutsete poolt inimesele esitatavaist nõudmistest, on suutelised määrama inimesel olemasolevaid võimeid ja kes omavad ka tarvilikku ülevaadet tööturust. Ka meil Eestis tegutsevad nad — üks Tallinnas, teine Tartus. Kutsenõuande-büroode tegevuse kergendamise ning täpsustamise mõttes on meil aga tarvidus välispoolse abi järele. Vaadeldgem seepärast allpool, kuidas ja mis viisil saaksid noortejuhid siin oma abi pakkuda.

*
*
*

Kutsenõuande alged ulatuvad tagasi käesoleva aastasaja algusse. Meie kutsenõuandelise tegevuse algus langeb veelgi hilisemasse ajajärku, nimelt omariikluse ja iseseisvuse esimese aastakümne lõppu. Oma nooruse, aga ka ainelistel võimaluste piiratuse tõttu ei ole suutnud meie kutsenõuande arenda laiaulatuslikumalt.

Selle tulemuseks on, et laiemais rahvahulkades ollakse vähe teadlik kutsevalikuga seotud küsimuste tähtsusest, kutsenõuande-büroo tegevusest ja tarvidusest pöörduda büroo poole nõu saamiseks.

Viimastel aegadel võib meil siiski märgata elevust kutsenõuande väljaarendamise ning rahvale laiemalt kättesaadavaks tegemise suunas.

1. Selles olukorras oleks noortejuhtide olulisemaks ülesandeks vastav selgitustöö ning õhutamine asjalikule kutsevalikule. Noortele tuleb selgitada eespool esitatud asjaliku kutsevaliku neli põhinõuet ja juhtida nende tähelepanu neile hädaohtudele, mis ähvardavad mittevastavasse kutsesse sattunud noort.

Samal ajal näidatagu noortele, et eriti linnaoludes on kutsevaliku võimalused palju avaramad, kui see noortele ja nende vanematele tavaliselt teada on. Saksa statistika andmeil esineb 12 500—16 000 eri kutset. Meil kui põllumajanduslikus riigis pole kutsete arv küll nii suur ja kutsed nii diferentseerunud, kuid kutsete arv on meilgi küllalt suur selleks, et tavaline kodanik ei saa kõigist neist ülevaadet omandada.

Selgituse illustreerimiseks tarvilikke näiteid tegelikust elust leidub küllaldaselt. Ei ole raske sobivaid näiteid leida isegi lähemate tuttavate hulgast. Igaüks meist tunneb mõndagi inimest, kes rahutuna ühest kutsest teise rändab, kuskil edu ei saavuta ja seetõttu närviliseks ja kibestunuks on muutunud kogu elu ning teiste inimeste vastu. Saavutamata ise edu elus ei kannata ta sedagi, et teistel temast paremini läheb. Need on inimesed, kes tunnevad üheksat ametit ja kümnendana nälga, nagu ütleb vanasõna.

Olemasolevate ning võimalikkude kutsete alal noorte silmaringi laiendamisel lastagu noortel koostada neile teadaolevate kutsete loetelusid. Nii juhtivad noored vastamisi tähelepanu sellele, et on olemas terve rida kutseid, millest neil aimugi polnud. Juhi omapoolne täiendus siin on teretulnud. Või korraldatagu sama eesmärgiga võistlus, kes suudab loendada kõige enam kutseid.

Selgitustöö tegemine olgu täiskasvanud ja elukogemustega juhi (vanakotkas, noortemagister jne.) ülesanne. Kuidas seda selgitustööd kõige otstarbekamalt

korraldada, seda peaksid näitama edasised kogemused. On mõeldavad rühma- või isegi ulatuslikumad erikoondused selleks otstarbeks. Mõnigi osa on aga teostatav isegi salga piirides, nii näiteks võistlus kutsete loetelu alal.

Selgitustöö eesmärgiks on panna noori ja nende vanemaid sügavamale järelemõtlemisele ja teadlikumale asjaolude kaalumisele kutsevaliku eel, ühtlasi aga näidata, et olemasolevad kutsevaliku võimalused on suuresti avaramad ning mitmekesisemad, kui seda tavaliselt aimatakse. Tuntumad kutsed on kohatahtjaist üleküllastatud, samal ajal aga on teisel puudus inimestest.

Juba sellega, et inimesed kutsevaliku puhul asuvad võimaluste asjalikumale selgitamisele, saavutatakse palju ja nii mõnigi eksisamm jääb astumata.

Neile noortele, kelledele kutsenõuande-büroo on kättesaadav, tuleb soovitada enne otsuse tegemist ära kuulata büroo poolt antav nõu ning näpunäited.

2. Noortejuhil on võimalik olnud vaadelda noort tavaliselt mitme aasta kestel väga mitmekesistes olukordades ja tegevuses. Seetõttu on ta võinud teha mõnedki kutsenõuande seisukohalt väga olulised tähelepanekud noorte iseloomu kohta, mille üle bürool kasutada oleva lühikese aja kestel tavaliselt on raske või koguni võimatu selgusele jõuda. Siia kuuluvad mitmesugused andmed noore iseloomu kohta. Nii võib noortejuht ilma erilise vaevata anda ülevaate noore suhtumisest oma töösse: kas ta ilmutab siin kohusetunnet, hoolt, omapoolset algatust ning leidlikkust jne. või puuduvad tal need omadused ning ta on hooletu, passiivne; võtab kõike liiga kergelt; kuidas suhtub ta oma kaastaltesse: kas ta sobib nendega hästi, on leplik, tülinorija, aus, usaldatav jne.; kas ta on ettevõttesis algatav, rahulik, närviline jne.

Noortejuhil on samuti ülevaate noore mitmekesistest harrastustest. Ta teab, et see või teine noor on edukas muusikas, käsitöös või mõnel muul alal. Kuigi noorte huvide ja harrastuste kohta on kutsenõuande-bürool võimalik kergesti andmeid hankida otseteed noorelt või tema vanemalt, on noortejuhtide sellelaadilised andmed täiendavaina küllalt väärtuslikud.

Pidagem aga kindlasti ühte silmas: andmete andmine kutsenõuande-büroole büroo poole pöördunud rühma liikme kohta toimugu vanakotka kaudu ning kontrollil! Seega võidab andmete väärtus.

Seega oleks siis vanemate noortejuhtide ülesandeks käesoleval alal:

1. kutsevalikuga ühenduses olevate küsimuste selgitamine noortele, nende ettevalmistamine teadlikule kutsevalikule ja nende juhtimine kutsevaliku büroosse;

2. tarbe korral kutsenõuande-büroole andmete andmine noore iseloomu-omaduste ja huvialade kohta.

Sellega tuleks piirduda, toonitades eriti esimest ülesannet; kui noortejuht siin enam tahaks ära teha, siis oleks see enamalt jaolt liialdamine, oma võimete ja olemasolevate võimalustega mitteamestamine. Sest olgem teadlikud, et kutsenõuande nõuab nõuandjalt põhjalikku ettevalmistust psühholoogias ja psühhotehnikas ning tarvilikke praktilisi kogemusi omal alal, aga ka vastavat andekust. Ainult heast tahtest siin ei piisa. Lisaks sellele peab nõuandja kodus olema kutsete poolt tähtjale esitatavais nõudeis — ta peab tundma kutseid ja omama ülevaadet tööturust. Ei meil ega teistelgi rahvastel ole säärase ettevalmistusega noortejuhte, ega saagi neid kunagi olema. Seepärast jätame kutsenõuande vastavate eriteadlaste hoolde. On kardetav käia ühe meie tuntud noortejuhi õpetuse järgi (Eesti Skaut, 1940 nr. 3, lk. 55) ja öelda noorele: „Mulle tundub,

et sinust kasvab loodusteadlane, mõtle ise selle üle järele ja tule homme minu juurde, kõneleme lähemalt."

Kes noortega on tegutsenud, see teab, et väga paljud noored harrastavad taimede, kivimite jne. kogumist, isegi hangivad raamatuid teadmisi kogutava kohta. Kohtame poisse, kes esinevad füüsikute ja keemikutena, teevad katseid, loevad vastavaid raamatuid jne. — aga ometi ei saa neist ei loodusteadlasi, ei füüsikuid ega keemikuid. Mõne aja järel tuleb harrastamisele hoopis uus ala ja vana jäetakse kõrvale, enamasti igaveseks.

Seepärast — ärgem mängigem siis omalt poolt kutsenõunikku. Kui kergergi ei teki säärasel noorel arvamine, et tast tõepoolest peab saama loodusteadlane, sest seda arvas tema kõikteadja juht. Ja ometi võivad siin puududa loodusteadlasele tarvilikud võimed. Me oleme noore sellega eksiteele viinud ja temale suurt kahju teinud.

Kui me mõne noore juures oleme märganud enda arvates silmapaistvaid võimeid mõnel alal, siis toimime küll kõige õigemini, kui juhime noore kutse- nõuande-büroosse ja teeme büroole teatavaks omad tähelepanekud.

Piisaku ülaltoodust.

Sel alal tegevusse rakendudes reguleerivad ning korraldavad kogemused mõndagi üksikasjalisemalt. Noortejuhid võtavad seega enestele küll uue kohustuse, kuid nähtud vaev ei ole kindlasti ülearune ning aitab ära hoida eksisamum paljudegi noorte elus. See peaks meid kohustama.

Ei oleks liigne, kui kõrgemate juhtide kooli loomisel õppekavasse võetaks tarvilikul määral ka tutvumine kutsevaliku küsimustega. Samuti peaks noortemagistri kutse eeldama noortejuhi seisukohalt kutsenõuande tundmist.

Juhised noortele säästjatele.

Riigihoiukassa poolt väljakuulutatud noorte hoiutegevuse võistlus on tekitanud noorsoo-organisatsioonides teatavat elevust ja huvi hoiutalituste vastu. Kuna Riigihoiukassa asutised on noortele veel võõrad ja hoiutalituste kord tundmata, siis põhjustab see paljudes noortes teatavat tagasihoidlikkust, mistõttu nad võivad jääda võistlustest hoopis eemale. Neile tagasihoidlikele peaks vaid soovitada natuke rohkem julgust ja enesekindlust, siis läheb kõik lodusasti. Püüame neile omalt poolt kaasa aidata ja alljärgnevas selgitada olulisemaid küsimusi.

1. Mis on noorte hoiutegevuse võistluse siht?

See on äratada noortes juba aegsasti huvi hoiutegevuse vastu ja ergutada neid teadlikule sihtkogumisele. Teadlik koguja on see, kes kavakohaselt säilitab osa oma sissetulekut selleks, et tulevikus seda kasutada kindla eesmärgi saavutamiseks. Seega tuleb siis noortel kõigepealt seada endale eesmärk, milleks ta koguma hakkab. Ärgu võetagu esialgu kogumise sihiks mõnd hinnalist eset, vaid see olgu jõukohane ja üsna kättesaadav, nagu uus seljakott või vormipluus, matkakingad, sportimisesemeid jne. Kui üks siht on käes, siis seatagu üles teine — ja juba suurem, nii et kogumine jätkuks pidevalt.

2. Kuidas teostada kokkuhoidu?

See on võimalik mitmel viisil. Osa noori teenib juba iseseisvalt (õpipoisid, töölisid jne.), need koostagu endale kindel eelarve nii, et osa sissetulekust alati

jääks üle mõneks tuleviku otstarbeks (ülikond, tööabinõu, jalgratas). Teised, kes käivad koolis ja omavad ajutist teenistust (karjased, marja- ja seenekorjajad jne.), võivad säästa suurema osa oma teenistusest seks ajaks, kui sissetulek puudub (riietuseks, matkadeks, õppeabinõudeks, õpperahadeks jne.). Suurem osa noortest, kel iseseisvat tulu pole, võivad endale tagavarasid koguda kahel viisil: 1) hankides juhuslikku teenistust ja 2) hoides kokku vanematelt või sugulastelt saadud tasku- raha, mis tavaliselt kulutatakse maiustistele, lõbustustele, ehteasjadele või muule tühjale-tähjale. Säilitatud raha tuleb hoida mõnes kindlas kohas — hoiukarbis, vanemate käes jne., kuni koguneb vähemalt üks kroon. Siis viidagu kogutud summa hoiale lähemasse Riigihoiukassa asutisse, mille asukoha võib leida Riigihoiukassa kalender-nimestikust. See kalender on saadetud igale noorele kotkale nende rühmajuhi kaudu.

3. Milline tähtsus on raha hoiulepaigutamisel Riigihoiukassasse?

1. Riigihoiukassa on kindlaim raha hoiukoht, sest sinna paigutatud hoiussummade eest vastutab riik kõigi oma varanduste ja sissetulekutega.

2. Raha kodushoidmine on mitmeti hädaohtlik, sest kodus hoitav raha võib hävineda võimaliku tuleõnnetuse korral. Ka hoolsaltki kodus peidetud rahatagavara võib langeda varguse ohvriks ning paljudel juhtudel on selle hävitanud isegi rotid ja hiired.

3. Kodus hoitav raha ei teeni omaniku huvides juurdekasvu, s. t. ei kanna intresse, ning sukasääres ja ahjuaugus talletatavad kroonid on suureks kaotuseks meie riigi- ja rahvamajandusele.

4. Kuidas sooritada sissemaks Riigihoiukassa asutisse?

Riigihoiukassa asutises võib alaealistele avada hoiuarveid kahel viisil: 1) vanemate või teiste isikute poolt ja 2) alaealise enese poolt. Esimesel juhul, kui esimese sissemaksu teostab alaealise nimele keegi teine isik, alaealine ise ei saa oma hoiuarvet käsutada enne, kui ta saab täisealiseks. Teisel juhul, kui alaealine ise teostab esimese sissemaksu, käsutab ta oma hoiuarvet iseseisvalt. Kuna hoiutegevuse võistluse sihiks on noorte hoiualaline isetegevus, iseseisev tagavarade kogumine ja nende tarvitamine, siis on soovitatav just viimane hoiuarve avamise viis. Seepärast teadlik noor koguja võtab oma kogutud raha (vähemalt 1 kroon), läheb Riigihoiukassa asutisse ja küsib, kus saab hoiuarvet avada. Kui on leidnud õige koha, avaldab ta vastavale ametnikule soovi tähtajata hoiuarve avamiseks. Siis ametnik annab temale täitmiseks (vahel täidab ka ise) vastava avalduslehe, mis näeb täidetult välja järgmisena:

A v a l d u s

tähtajata hoiuarve avamise kohta

Hoiusumma omaniku:

Perekonnanimi	<i>Vainomets</i>
Nimi	<i>Jaani</i>
Sünniaeg	<i>14. märtsil 1928</i>
Elukutse	<i>õpilane</i>
Hoiuleantav summa	<i>üks kr. 50 s.</i>

Allkiri: *J. Vainomets.*

Hoiuleandja allkiri (kui esimese summa sisse maksab teine isik):

„21“ mail 1940. a. . . . .

Täitnud niisuguse avalduse ja kirjutanud alla vastava kuupäeva ning oma nime, annab hoiuletooja oma kogutud raha ühes avalduslehega ametnikule. Ametnik kannab andmed raamatusse, võtab sinna allkirja ja annab temale vastu hoiuraamatu. Sellest silmapilgust arvates on noor juba teadlik ja võistlusvõimeline hoiuarve omanik.

5. Kuidas toimida siis, kui Riigihoiukassa asutis asub kaugel?

Sel korral Riigihoiukassa võimaldab noortel isiklikult käsutatavaid hoiuarveid avada järgmiselt. Keegi noorsoo-organisatsiooni üksuse vanemaid juhte, kes on Riigihoiukassa asutises tuntud, toob sealt kaasa tähtajata hoiuarve avamise avaldusi. Omavahel kokkulepitud päeval üksuse noored oma säästusummad kaasa ja täidavad üksuse vanema juhatusel avaldused. Hiljem üksuse vanem võtab noortelt vastu nende poolt täidetud ja allakirjutatud avaldused ühes hoiule antavate rahadega ning viib Riigihoiukassa asutisse. Seal avatakse avalduste kohaselt isiklikud hoiuarved ja antakse sissemaksjale välja hoiuraamatud arveomanikele edasiandmiseks. Samuti võivad toimuda ka edaspidised juurdemaksud, ainult sissemaksjal tuleb siis kaasa võtta ka hoiuraamatud.

6. Kuidas toimida summade väljavõtmisel?

Kui hoiuraamatusse on kogunenud juba seesugune tagavara, mis võimaldab p. 1 märgitud sihi saavutamise, siis võib noor koguja vastava summa hoiuarvelt välja võtta. Selleks peab hoiuse omanik kaasa võtma oma hoiuraamatu ja isiklikult minema Riigihoiukassa asutisse. Kui hoiuse omanik pole tuntud Riigihoiukassa asutises, siis võtta kaasa veel mõni isikut tõestav dokument, kas isikutunnistus või õpilastunnistus. Hoiuse-omaniku isikut võib tõestada ka kaasasolev tunnistaja — vanemad, üksuse vanem, õpetaja või keegi teine Riigihoiukassa asutises tuntud täisealine. Riigihoiukassa asutises esitab noor oma hoiuraamatu ja palub välja anda teatava summa. Ametnik ulatab temale täitmiseks väljamaksuavalduse mis näeb täidetult välja järgmisena:

Väljamaksuavaldus.

Tähtajata hoiusummad.

Riigihoiukassa agentuurist . . . Pajusi vallavalitsuse . . . juures (kelle)
Jaani Vainometsa hoiuarvelt hoiuraamat nr. 458 järgi olen kätte saanud
 5 kr. 40. s. . . viis krooni ja 40 senti . . .

(summa sõnades)

„28“ augustil 1940. a.

Allkiri: *J. Vainomets.*

Täidetud väljamaksuavalduse kohaselt kirjutab ametnik hoiuraamatust välja nõutud summa ja annab selle arveomanikule ühes hoiuraamatuga.

Raha väljavõtmisel tuleb alati vähemalt üks kroon arvele jätta, kuna vastasel korral arve lõpetatakse ja hoiuraamat ära võetakse. Noortel aga ei tuleks kunagi oma hoiuarvet lõpetada, vaid jätkata püsivalt kogumist samasse Riigihoiukassa hoiuraamatusse.

A. Poltimäe,

Riigihoiukassa inspektor.

Väljavõte NK Peastaabi ringkirjast nr. 21-N 4. maist 1940.

Kõigile noorte kotkaste malevate pealikuile.

Seisame suvise tegevusperioodi lävel. Nii üleriigilises ulatuses kui ka malevais ja üksusis on valminud ja valmmas kavad suviseks tegevuseks. Suvises kavas jäävad ära tavalised koonduused, kuid selle asemele tulevad suuremad üritused — laagrid, matkad, rännakud, välitegevuspäevad, pidustused, mitmesugused võistlused nii noortekotkalikel kui ka kergespordi jt. aladel. Tähtis on, et need üritused, eriti laagrielu ja matkad, tõmbaksid kaasa kõiki noorte kotkaste ridadesse koondunud noori. Et saavutada suuremat laagriskäijate arvu, tuleb pöörata tähelepanu eriti rühmalaaagritele, mille korraldamine on nii aja, kestuse kui ka kulude suhtes mitmeti paindlikum kui suuremaulatuslike laagrite juures. Ka poiste isetegevusliku rakendamise ja õppetegevuse korraldamise suhtes on neil rohkem eeliseid. Kus aga osutub otstarbekohasemaks mitme naaberühma või malevkonna ühislaager, seal tuleb jääda selle mooduse juurde.

Neile noortele kotkastele, eriti vanemaile poistele, kes mitmel suvel juba laagrites elanud, on väga soovitatav organiseerida matku.

Matkad oma ulatuselt ja kestuselt vastaku samuti poiste võimeile ja võimalusile nii aja kui ka kulude suhtes. Kahepäevaste laagrite asemel sobib har-

rastada ka paaripäevase kestusega matku, kui pikemaks ajaks puuduvad võimalused. Eriti nende poistega, kes varem pole matkanud, on soovitatav piirduda lähimate matkadega kodukoha ligema ümbruse tundmaõppimiseks. Pikemaid matku võetakse ette ainult vanemate ja kehaliselt tugevate poistega. Ka matkagrupid pikemate matkade korral ärgu kujunegu suurteks. 6—8 poissi moodustavad paraja matkasalga. Eriti tuleks matku ette võtta piiriväärsele maile — Narva ja Petseri ümbrusse, Võru-, Valga- jt. maadesse. Matkamine ei tohi aga kujuneda rongiga kohast kohta sõitmiseks. Loomulikult võib sõita teatud sihtjaama, sealt aga tuleb jätkata matkamist pikemas ulatuses jalgsi.

Matkade organiseerimise õhutamiseks tuleks maleva staabil pöörduda nimeliselt vastavate juhtide poole, kes võiksid organiseerida ja juhtida matkagruppe oma või ka naaberüksuste poistega. Eeskätt tuleks tähelepanu pöörata neile juhtidele, kes üleriigilises harjutuslaagris või ka mujal on matkakogemusi omandanud.

J. Tedersoo,
Peastaabi ülem.

K. Liping,
Vanem instruktor.

Iga matkaja tubliks seltsiliseks on:

Kodutütre matkaraamat I
Meie saared (Kodut. matkaraamat II)

Saadaval igas suuremas raamatukaupluses.

Tähelepanu matkade marsruutidele!

Noortemagister Johan Laar.

Käesoleva tegevusaasta tegevuskavade koostamisel asetasi kõik üksused töö raskuspunkti üleriigilise üldlaagri ettevalmistustele, kuna kõik muu omas teisejärgulist tähtsust. Üleriigilise üldlaagri ärajäämine on nõudnud suuri muudatusi ja ümberasetusi nii keskasutistes kui ka üksustes, ja seda just suvise välitegevuse osas. Uue suvise tegevuskava koostamisel ei saa aga üksused üksnes piirduda üldlaagri ärajäämise fakti arvestamisega. Sündmused läänes ei ole jätnud mõju avaldamata ka meile. Muutunud olukordade tõttu tuuakse vaevalt endisel määral põllutöölisi välismaalt, mispärast tuleb arvestada, et eeloleval suvel rakendatakse noori kodus palju suuremal määral tööle kui kunagi varem. Pikemat aega kestvatest laagritest ja õppepäevadest on seega ainult vähestel võimalik osa võtta. Samuti avaldab pikemaajalistele ettevõtetele suhteliselt suuremat takistavat mõju ka üldine hindade tõus. Kõik need faktid aga ei nõua veel seda, et peaksime eeloleval suvel üldse loobuma välitegevusest. Vajalik on ainult ettevõtete kohandamine olukorraga. Raskuspunkt tuleb panna ühe- ja kahe-ööpäevalistele rühmalaagritele ning 1—3-päevalistele retkedele ja matkadele.

Matka korraldamisega seoses olevate põhiliste küsimuste kohta on avaldatud juba kirjutis „Kotkas“ nr. 6 — 1939. a. Siinkohal tahaks peatuda veel mõningate marsruutidega seoses olevate küsimuste juures.

Matka korraldamisel tuleb igal juhul arvestada poiste vanust. Haukapoegadel kuni 10 a. (incl.) tuleb piirduda päevas umbes 15 km matkaga, kusjuures keskmine

tunnikiirus oleks 3—4 km. Vanemal poistel (11—15 a.) võib päevase teekonna pikkus olla 20 kuni 30 km, keskmine kiirus 4—5 km tunnis. Harjumata, esimest korda matkal olevate poiste juures tuleb piirduda 'ingimata miinimum-arvudega.

Poisi pikkus ei tohi olla matkajuhile tema vastupidavuse mõõdupuuks. Peab meeles pidama, et noorel tema kasvuaasta süda ei suuda sammu pidada pikkuse kasvuga ning seepärast ei tohi poistele selles eas asetada kestvaid kehalisi pingutusi. Seega piirduksid 1—3-päevalised matkad keskmiselt 15—60 km-ga, mis võimaldab küllaldaselt kodukoha ümbrusega tutvumist. Üksused, kes sooviksid aga tundma õppida nende kodukohast kaugemal asetsevat kohti, kasutagu noortele kotkastele kodumaa tundmaõppimiseks võimaldatud raudteesõidu soodustust (Kaitseliidu Ülema ringkiri nr. 10/N—27. 04. 37. a., „Kotkas“ nr. 5 — 1937. a.) selleks, et sõita kavatsatud matkatseekonna lähtekohale ligemasse raudteejaama, et sealt siis jalgsi edasi matkata.

Eriti peab rõhutama möödunud suvel tegevust alustanud noorte kotkaste siivkodu — Kotkakodu — tähtsust matkade korraldamisel. Asetsedes ise Võrumaa ilusamas kohas, moodustab ta keskpunkti ca 25 km raadiusega ringile, missugune piirab suure hulga kohti, kus tahaks viibida vähemalt kord elus vist iga matkaja. Siia ringi kuuluvad kodumaa kõrgemad mäed Suur-Munamägi ja Vällamägi kui ka sügavam järv — Rõuge Suurjärv. Kevadel üleni toomeõitesse uppuv Ööbiku org on sama ilus ka igal teisel aastaajal. Legendaarne Verijärv, Tilleorg ühes linnustega, Vastseliina kants jne. jätavad iga matkaja hingesse ununematuid elamusid. Idas, väljaspool eelnimetatud ringi, lisanduvad siia veel juurde ilus Tailova org, Petseri klooster, Važina Gora, Mõla järv, Irboska, Senno küla, Irboska jaam ainukese kipsitehasega Eestis, jne. See vaatamisväärsuste rohkus võimaldab matkajail nende tundmaõppi-

miseks kasutada väga mitmesuguseid marssruute. Järgnevalt mõningaid neist:

- 1) Kotkakodu — Rõuge — Kokke algkool — Haanja — Vana Kasaritsa — Kotkakodu. Teekonna pikkus ca 35 km. Vaatamisväärsete kohtade rohkuse tõttu on soovitatav arvestada matka kestuseks 2 päeva, kusjuures tuleb leida võimalus ööbimiseks Kokkel.
- 2) Kotkakodu — Verijärv — Vastseliina — Perametsa — Tsolli — Haanja — Vana Kasaritsa — Kotkakodu. Teekonna pikkus ca 60 km, kestus 3 päeva. Ööbimine võimalik Vastseliinas ja Haanjas.
- 3) Kotkakodu — Verijärv — Holsta — Vastseliina — Merimäe vallamaja — Tailova — Petseri. Teekonna pikkus ca 50 km, kestus 2 päeva. Ööbimine võimalik Vastseliinas.
- 4) Petseri — Liivamäe jaam — Važina Gora — Mõla järv — Irboska — Senno

küla — Irboska jaam. Teekonna pikkus ca 32 km, kestus 2 päeva. Ööbimine võimalik Irboskas. Suurendades käesoleva matka teekonna pikkust ca 6 km võrra, on matkajail võimalik teha külaskäik ka N. Vene piirile mööda nõörsirget Riia-Pihkva kivitööd.

Kuid vaatamisväärsed kohad ei asetse üksnes Lõuna-Eestis. Külastage Põhja-Eesti maalilist rannikut (Ontika, Toila, Oru loss jne.) ning Vabadussõja kuulsusrikkaid lahinguvälju (Kriusa jt.). Tutvuge „kulla-kaevandustega“ — põlevkivitööstustega — Küttejõul, Kiviõlis, Kohtla-Järvel jne. jne. Kõik see moodustab ainult murdosa sellest, mida pakub kodumaa igale matkajale.

Aeg on asuda matka marssruutide koostamisele ning vajalikkude eeltööde läbi viimisele selleks, et täiel määral kasutada lühikese suve jooksul iga vaba päeva kodumaa tundmaõppimiseks ning oma silmaringi laiendamiseks.

Laagri parima allüksuse vimpel.

Noortemagister A. Keppi.

Laagri parima allüksuse tähistamiseks on tarvitusel vimpel. Vimpel on võrdhaarse kolmnurga kujuline, mille tavalised mõõded on: alus 25 sm, kõrgus 40 sm. Vimpli teravik lõpeb top-suga: Vimpli üks külg sisaldab kaunistise (laagrimärk, üksuse vapp vm.) pealkirjaga: „Parim... (salk, rühm jne.) Nk... laagris. (kuupäev).“

Vimpel asetatakse all-laagris all-laagri lipu alla. Selleks asetatakse all-laagri lipu alla aas, millest pannakse läbi nõör vimpli heiskamiseks ja langetamiseks, ilma et oleks tarvis selleks lippu langetada. Laagris, kus esinevad allüksustena rühmad, asetatakse vimpel parima rühma pealiku telgi kohale ja kus allüksustena salgad — parima salga pealiku telgi kohale.

Vimpli annetamise kord.

Otsuse vimpli annetamiseks teeb laagri vahelkohus hinnangute tagajärjel,

Vanem peavahekohtunik teeb teatavaks hinnangute tagajärjed laagri vanemale, nii et neid tagajärgi on võimalik laagri-vanema käskkirjas avaldada lipu heiskamisel.

Käskkirja avaldamisele järgneb kohe vimpli üleandmine parimale allüksusele.

Vimpli vastuvõtmise kord.

Vimpel antakse üle suurriivis peale lipu heiskamist laagri vanema poolt parima allüksuse pealikule. Vimpli vastuvõtmiseks käsutab laagri pealik peale lipu heiskamist ja vastava käskkirja ettelugemist vimpli saaja üksuse pealiku keskele, kus laagri vanem vimpli üle annab ning soovib: „Õnne! Jõudu! Edu!“, mida kordab kogu suurriivi. Saanud vimpli, asetab vastuvõtja ta vasa-kule käele ning läheb oma allüksuse juurde. Jõudes allüksuse juurde, annab ta vimpli üle vimplikandjale. Vimplikandjaks on rühmalaagris salgapealiku

abi, malevkonnalaagris rühmapealiku abi ja all-laagritega laagris all-laagri lippur, kes asetab vimpli kandmiseks vasakule käele.

On vimpli saanud üksus jõudnud oma asukohta ja üksuse pealik käsutanud üksuse rivitult, puhub sarvur korrapidaja korraldusel: „Valvel!“ (Sarvuri puudumisel antakse vastavad käsklused.) Kogu laagri koosseis pöörduv näoga vimpli saanud üksuse poole ja võtab valveseisangu. On vimpel all-üksuses kohale asetatud, puhub sarvur: „Vabalt! Rivitult!“, mispeale kõik võtavad vaba rivitu seisangu.

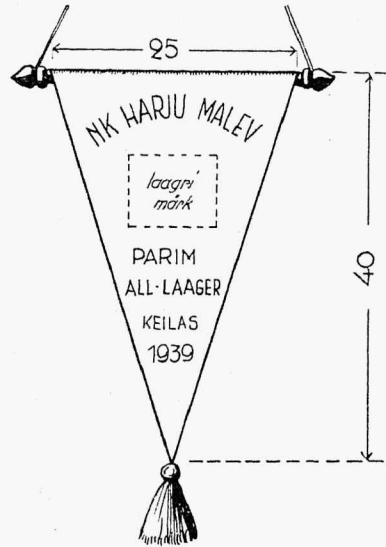
Kui lipp heisatakse suurrivita, ilmub laagri vanema juurde vimpli saaja üksuse pealik võimalikult koos üksusega vimpli vastuvõtmiseks.

Vimpli üleandmise kord.

Vimpli saaja üksus koguneb lipu langetamise suurrivivi ühes vimpliga. Suurriivi kogunemise signaali või käskluse ajal võtab vimplikandja (all-laagreis vimpel langetada ilma liputa) vimpli ning asetab selle vasakule käele.

Peale lipu langetamist, kui üksused liiguvad oma asukohtadesse, läheb vimpli üksus laagri vanema telgi ette ja jääb telgi ette joonele. Üksuse pealiku korraldusel teatab virgats laagri vanemale: „Härra vanem!... (üksuse nimetus) on kohal vimpli üleandmiseks!“

Ilmub laagri vanem, käsutab üksuse pealik: „Valvel! Keskele (paremale, vasakule) vaat!“ ning läheb ettekandega

laagri vanemale vastu: „Härra vanem!... (üksuse nimetus) on kohal vimpli üleandmiseks!“ Peale ettekannet allüksuse pealik astub sammu kõrvale ning laseb laagri vanema mööda. Laagri vanema loal annab üksuse pealik käskluse: „Otse vaat! Vabalt!“ ja läheb vimplikandja juurde, võtab vimpli, viib laagri vanemale ja annab üle.

Laagri vanema loal viib üksuse pealik üksuse oma asukohta.

Kui lipp langetatakse ilma suurrivita, toimub vimpli üleandmine analoogiliselt eespool kirjeldatuga. Juhul, kui pole võimalik vimpli üleandmiseks saada saatemeeskonda, annab üksuse pealik vimpli üle üksinda.

NK Pärnumaa Maleva tegevusest.

21. aprillil s. a. lõppes Pärnumaa Maleva Saarde mlvk. salgajuhtide kooli esimene tööperiood siseruumides. Seni on korraldatud 3 õppepäeva Kilingi-Nõmmel, milledest pidevalt üle 40 noorema juhi on osa võtnud. Osavõtjad on Kil.-Nõmme, Voltveti, Liivia, Surju ja Mõsaküla rühmadest ja skautjuhte Mõsakülalt.

Kooli juhatusse kuuluvad kohalikud vanemad juhid: vanem M. Nõmmik, pea-

lik — E. Kanter, õppepealik kj. E. Lehari ja mal. instr. kj. N. Raist, kelle korraldusel on teostatud õppetegevus koolis. Osavõtavad nooremad juhid moodustavad ühtlase koosseisu, milline asjaolu on olnud kasuks koolitööle.

Järgmine kokkutulek toimub maikuu, mil on ette nähtud matk kogu koosseisuga Kil.-Nõmme ümbrusse, et arendada oskusi välitegevuse alal.

NOORTEMAGISTRITE KOGU TEATED.

Noortemagistri-väitekirja kaitsmis- koosoleku kord.

(Vastu võetud Noortemagistrite Kogu juhatusel koosolekul 18. märtsil 1940. a., prot. nr. 13 p. 3. Kinnitatud NK Vanema poolt 24. aprillil 1940. a.)

§ 1. Vastavalt Noortemagistriks saamise korra § 12 on väitekirja kaitsmiskoosolek avalik.

§ 2. Noortemagistri-väitekirja kaitsmiskoosolekust teatatakse vähemalt nädal enne koosoleku toimumist ajakirjanduses või saadetakse kirjalikud kutsed maleva piires tegutsevaile NK juhtivaile tegelastele, sõprade seltsi liikmeile, Kaitseliidu ja Naiskodukaitse tegelastele jne.

Toimunud koosolekust antakse informatsiooni NK juhtide ajakirja „Kotka“ ja ajakirjanduse kaudu.

Märkus: Eriti soovitav on nmag.-väitekirja kaitsmiskoosolekuid korraldada kodukaitsapäevade või suuremate NK juhtide kogunemiste puhul.

§ 3. Kaitsmiskoosolekule tuleb anda pidulik ilme, kasutades selleks kõiki kohapealseid võimalusi.

§ 4. Koosoleku juhataja ja protokollija määrab vastavalt Nmag. saamise korra § 11 selle maleva vanem, kelle piirkonnas kaitsmiskoosolek toimub.

§ 5. Kaitsmiskoosoleku aeg ja koht määratakse kindlaks Noortemagistriks saamise korra § 10 vastavalt, kusjuures korraldava maleva staap on kohustatud kaitsmiskoosoleku toimumisest teatama vähemalt 2 nädalat enne koosolekut magistrandile, oponentidele ja Nmag. Kogu juhatusel.

§ 6. Juhul, kui mõni oponentidest on takistatud kaitsmiskoosolekust osa võt-

mast, on oponent kohustatud oma seisukohad esitama kirjalikult enne koosoleku toimumist korraldavale malevale. Puuduva oponenti kirjalikud seisukohad esitab kaitsmiskoosolekul protokollija. Esitatud kirjalikud seisukohad esitatakse Nmag. Kogu juhatusel kaitsmiskoosoleku protokollis lisana.

Märkus: Erandjuhtudel on Nmag. Kogu juhatusel õigus määrata oponentidele aseäitja.

§ 7. Koosoleku avamisel koosoleku juhataja teeb teatavaks: a) noortemagistri-väitekirja teema, b) Nmag. Kogu juhatusel otsuse noortemagistri-väitekirja kaitsmisele lubamisest, c) oponentid, d) annab lühikese ülevaate magistrandi eluloost ja teenistuskäigust NK organisatsioonis.

§ 8. Avamise järel koosoleku juhataja annab sõna magistrandile väitekirja esitamiseks. Esitamine toimub väitekirja sõnasõnalise ettelugemise või väitekirjast koondatud ülevaate suusõnalise esitamise teel.

§ 9. Töö esitamisele järgneb oponentide sõnavõtt nende omavahel kokkulepitud järjekorras. Oponentidele väljastpoolt Noorte Kotkaste organisatsiooni antakse sõna esimeses järjekorras. Oma sõnavõtu lõpul iga oponent eraldi teeb teatavaks oma seisukoha väitekirja edukuse suhtes.

§ 10. Magistrandil on õigus vastata iga oponenti sõnavõtu järel eraldi või korraga peale kõikide oponentide sõna-

võtte. (Kui võimalik, on soovitamam rakendada alati viimast moodust.)

§ 11. Peale magistrandi vastust oponentidele annab koosoleku juhataja täiendavalt sõna oponentidele ja magistrandile. Koosoleku juhataja võib oma äranägemisel sõna anda ka teistele kaitsmiskoosolekut osavõtjatele, kusjuures tuleb jälgida, et sõnavõtt ei kalduks teemast kõrvale, ei kujuneks vaidlusteks, ei muutuks NK org-i tegevuse sihilikuks arvustamiseks ega laskuks isiklikule pinnale.

§ 12. Sõnavõttude lõppedes teeb koosoleku juhataja lühikese kokkuvõtte koosoleku käigust, tuginedes oponentide seisukohtadele tunnistas väitekirja kaitsmise edukaks ja teatab, et magistrant esitatakse Nmag. saamise korra § 13 ja § 14 ettenähtud korras noortemagistri kutses kinnitamiseks.

§ 13. Kaitsmiskoosolekut korraldab malev ja koosoleku juhataja peavad igal juhul arvestama asjaolu, et noortemagistri väitekirja kaitsmiskoosoleku käik ja selle toimuvad sõnavõttud ei muuda üldises korras kaitsmisele lubatud väitekirja tõhusust, vaid et kaitsmiskoosolek kannab esmajoonel pidulikkust ilmet, tähistades tseremoniaalselt noortemagistri-kandidaadi noortemagistriks saamise momenti.

§ 14. Kaitsmiskoosolekut korraldab malev esitab hiljemalt ühe nädala jooksul peale kaitsmiskoosoleku toimumist Nmag. Kogu juhatusel kaitsmiskoosoleku protokollid kahes eksemplaris.

Protokoll peab sisaldama alljärgnevat andmeid:

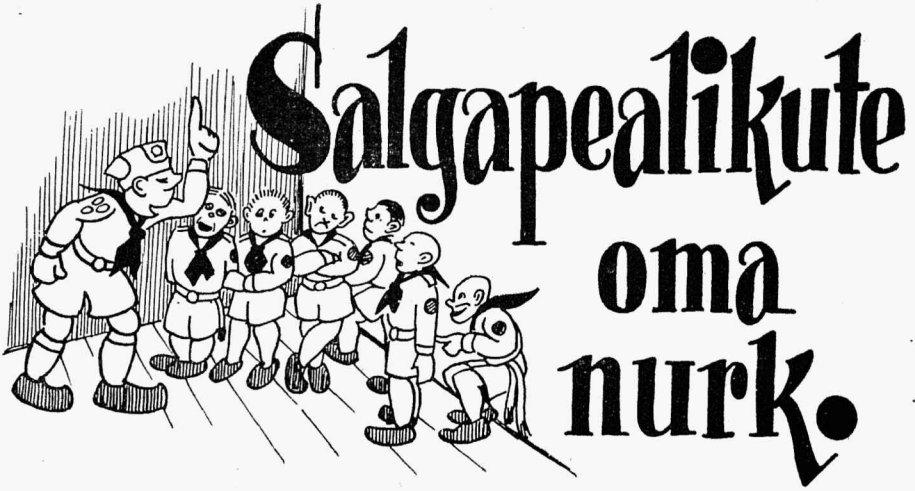
- a) koosoleku pidamise aeg ja koht,
- b) koosoleku alguse kellaeg,
- c) koosolekust osavõtjate võimalikult täpne arv, kusjuures on soovitatav märkida kohalviibivate tähtsamate tegelaste nime-line loetelu,
- d) koosoleku juhataja ja protokollija, märkides, kelle poolt määratud,
- e) väitekirja kaitsja nimi,
- g) väitekirja teema,
- h) Nmag. Kogu juhatusel otsused (aeg, prof. nr.) väitekirja valmistamisloa andmise, teema määramise ja kaitsmisele lubamise kohta,
- i) oponentide nimed,
- j) Nmag. Kogu juhatusel otsused (aeg ja prof. nr.) oponentide määramise kohta.
- k) Märge väitekirja ettekandmise kohta. Kui väitekirja ette ei loeta, vaid esitatakse kokkuvõtte, siis protokollitakse magistrandi (mag. kandidaadi) sõnavõtt lühidalt,
- l) oponentide sõnavõttude võimalikult täpne kokkuvõtte,
- m) magistrandi vastuse kokkuvõtte,
- n) üksikud sõnavõttud, märkides sõnavõtja nime ja sõnavõtu võimalikult täpselt sõnastuses,
- o) koosoleku juhataja kokkuvõtte ja lõppsõna,
- p) koosoleku lõpetamise kellaeg.

Protokollile kirjutavad alla koosoleku juhataja ja protokollija, tõestab koosolekut korraldava maleva vanem.

NK Pärnumaa Malev korraldab võistluse lipulaulu saamiseks.

Noorte kotkaste Pärnumaa Maleval puudub senini oma hümn — lipulaul, mis oleks maleva tegevuses ja üleriigilistel esinemistel kasutatav. Selle leidmiseks kuulutas maleva staap välja hümnivõistluse, millest võivad võtta osa kõik Pärnumaa noored kotkad ja kodutütreid.

Võistlusega otsitakse niihästi hümn sõnu kui ka viisi. Seejuures on tingimuseks, et hümn oleks marsitaktis ja Pärnumaa olusid iseloomustav. Tööde sisseandmise tähtajaks on 1. juuni ja on loota, et eeloleval suvel maleva esinemistel kõlab võimsalt maleva hümn — lipulaul.

Morse õpetamisest.

Noortemagister A. Nigol.

VI koondus.

Sõnu tähtede

r .- ja k --

omandamiseks: roos, koer, sink, kirst, ratas, karske, mutter, koon, riik, reha, kirik, rohke, traat, hirmus, ristsed, kott, ori, ruum, kiisu, kari, murre, mardikas, ristikein, risu, kass, riis, okas, surnu, redis, narmas, kehakas, sari, sikk, noor, trikk, naeris, sunnik, karu, rohi, rihm, korts, kukk, tartu, rihmaots, arst, kott,

rist, morse, rukis, raamat, turunaine, ruut, rehi, teras, rinne, tarkus, raamistik, kork, kodar, kruus, kartsas, hari, kraad, kordnik jne.

Töö helklambiga sünnib analoogiliselt lippude tööga. Toimkonnad — siht- ja lähtejaamad — on kumbki kahe liikmelised. Väljakutseks annab lähtejaam rea lühikesi tulehelke (punkte). Sihtjaam vastab samaga, kusjuures lähtejaama leidmisel tema tulehelk

Signaliseerimine lippudega.

muutub järjest aeglasemaks ja pikemaks, andes lõpuks tähe „t“. Nüüd vahetatakse juba varem meile tuttavad teenistusemärgid „pv“ ja „pa“ ning alatakse teksti üleandmisega. Igale arusaadud tähele vastab sihtjaam tähega „e“, mitte-arusaamise korral aga tähega „t“. Sel puhul tuleb mitte-arusaadud tähte korrata. Lõppmärgiks on teenistusemärk „sk“.

VII koondus.

Töötame ainult helklambiga, et silm harjuks vilkuvast tulest morsemärke paremini lugema. Katsume nüüd eriti morse rütmi omandada. Õpime tähed

j . . . ja öö . . .

sõnades: öö, mõni, sõda, jagaja, karjane, juurikas, jõgi, tuju, sõge, tõsi, kaja, soojus, hakkaja, õõnsus, öös, söök, tõke, kõrs, sõdiya, õnarus, majja, sõrm, sõit, jõud, kõne, kerjus, õngitseja, nõgi, sõrg, jaam, õõnes, jeesus, kõrvuti, töö, jutt, kõrv, köök, sõsar, kõrkjas, öömaja, tõnu, juss, kõik, juuni, juudas, tajuma, töökas, sõnn, õis, mõis, rõõm, rõigas, takjas, söödik, tõru, juga, mõju, kuju, sõdur, hajuma, sõjamees, õrn, tõhk, mõdu, tõrv, sõmer, sõrmus, jaak, nõgi, jant, juku, sõrmed, tõttama, juuksed jne.

„Härra kotkas! „Kulli“ rühm koonduse avamiseks üles rivistatud. Kohal 18 noort kotkast. Puudujaid ei ole.“

Nagu veebel esines psk. Harri ehk Poja, nagu kutsusid teda teised, koondusele ilmunud rühmakotkale. Kotkas Alfred heit's kiire pilgu laua ümber hobuse-raua-kujuliselt rivistatud poistele.

„Tervist, poisid!“

„Tervist, härra kotkas!“

Ruumi seinad kajasid vastu poiste tugevale tervitusele ja vaevaltmärgatav naeruvine libises üle Alfi näo.

„Korrapidaja, avage koondus.“

Kõndlal sammul astus Poja laua taha.

„Lipu tervituseks valvel!“

Kiiresti kerkis vardasse sini-mustvalge lipp.

„Käed alla!“

Senimi oli kõik toimunud kuidagi automaatselt. Nüüd aga käis tuksatus läbi

poisterivi. Julgelt astus rivist välja rühma noorim liige Elmar. Väike paus ja siis kõlas selgelt läbi ruumi: „Üks kõigi ja kõik ühe eest!“

„Ma töotan!“

Tumedalt, kuid mehiselt kostis see poiste töötus teha oma parimat rühma lipukirja kõrgel hoidmiseks.

„Kuulutan tänase koonduse avatuks.“

Kopp, kopp, kopp! Poja asetaski vasara tagasi lauale, sammus siis Alfi juurde ning esines: „Härra kotkas! Koondus on avatud.“

„Täna. Rühm, rivitult! Võtke istet!“

Poisid, peame lahendama täna ühe raske küsimuse. Nagu te juba teate, jääb suvel üldlaager pidamata. Oleme senini teinud aga suure hulga tööd üleriigilisse üldlaagrisse minekuks. Nüüd peame neid õpiseid kuidagi ära kasutama, sest muidu oleme teinud talv otsa peaaegu tühja

tööd. Arutasime seda küsimust ka viimasel rühma staabi koosolekul ja tulime otsusele, et kõige parem oleks nüüd korraldada ise rühmalaager. Kes on selle poolt, tõstku käsi üles!”

Silmapiilkvalt kerkisid käed.

„Täna! Kõik on nõus. Nüüd peame aga selgusele jõudma laagri aja, kestuse ning koha asjus. Staabi koosolekul leidsime, et kõige sobivam oleks korraldada laager juuni lõpul, peale võidupüha. Varem on ilmad öösiti veel kaunis külmad ning võidupüha ajal peame tingimata kõige oma jõuga kaasa aitama selle igakülgsel õnnestumisele. Raskem küsimus on juba, mitmepäevaline laager teha.“

„Peaksime ta ikka tegema kolmepäevase.“ sõnas aeglaselt ja iga sõna kaaludes rühma abikotkas Benno, „sest laagri ehitamine ja lammutamine võtavad ise juba vähemalt ühe päeva ära.“

„Bennol on täiesti õigus, aga siis mina küll ei saa laagrist osa võtta!“ Elmari hääli ei andnud kuidagi tunda, et ta iga hetk oli puhkemas nutma. Ainult silmad vaatasid abipaluvalt kaaslastele. „Mul on juba karjasekaup tehtud. Peremees ei tahtnud esialgu üldse kuulda laagrisse mineku jaoks vabade päevade andmisest. Lõpuks siiski lubas, kuid ainult kaks päeva. Külla tulen teile aga laagrisse kindlasti.“

Selgus, et peale Elmari ei saa 3-päevalisest laagrist osa võtta veel 5 poissi.

„Poisid! Meie lipukirjaks on üks kõigi ja kõik ühe eest. Meie läheme seepärast laagrisse kõik koos. Teen ettepaneku korraldada laager 2-päevaline!“

„Hurraa! Elagu Alf ja „Kulli“ rühma laager!“

Koha suhtes jääd üksumeelselt peatuma Kaitseliidu Maleva valduses olevale Silla pargile.

„Oleme otsustanud korraldada oma rühma laagri 29. ja 30. juunil Silla pargis. Ma palun homme vanakotkast, et tema hangiks Kaitseliidu Maleva pealikult loa platsi kasutamiseks. Nüüd peame asuma kohe laagri eeltööde korraldamisele.“

„Mis me sellega ruttame. Laagrini aega veel üle kuu. Eks jõua seda ette valmistada hiljemgi!“ hüüdis Olev vahele.

„Selleks ei ole sugugi nii palju aega. Ära unusta, Olev, et vahepeal on veel muid sündmusi, nagu organisatsiooni aastapäev, võidupüha jne. Teiseks — suvel töö ajal on juba hulga raskem kokku tulla eeltööde tegema. Kolmandaks — küll sa näed varsti ise, et isegi see aeg kipub jääma kõige korraldamiseks veel lühikesteks. Peame täna juba jaotama ära kõik ülesanded omavahel. Laagri vanemaks palume vanakotka. Keda soovite näha aga laagri pealikuks?“

„Laagripealikuks Alf ja abiks Benno!“ hüüdis Poja.

„Tore!“ — „Õige!“ — „Nõus!“
Alf tänas ning jätkas.

„Poja, Olev, Ants ja Rein. Teie tahtsite 3-päevalist laagrit ja soovisite ka sooritada pioneeri erikatset. Teie lähete üks päev varem kohale Benno juhatusel ja ehitate valmis kõik vajalikud üldehitised. Ülo ja Äрни, teie lähete kahekesi kaasa. Teie ehitate valmis kõõgi ja olete esimesel päeval kokad. Teisel päeval hakkavad kokkadeks Endel ja Eerik. Nii saate sooritada koka erikatse. Kui üldehitused on valmis, siis suudame rohkem aega pühendada õppetgevusele. Kohe kui platsi kasutamiseks nõusoleku kätte saame, lähme kuuekesi — mina, Benno, Poja, Rein, Ülo ja Endel — ning planeerime platsi ära. Samuti vaatame ka, kas on ümbruskonnast võimalik saada toiduaineid ja ehitusmaterjali. Seejärel teevad Poja ja Olev koos valmis värava plaani, Ants ja Rein aga latriini ning teadaannete-tahvli plaani. Kui need plaanid on valmis, siis saame välja arvestada enamvähem vajaliku materjalihulga. Selle töö viivad läbi Benno ja Poja. Rein ja Ants arvestavad samal ajal välja, missuguseid tööriistu ja kui palju läheb laagris vaja. Kokad, teie neljakesi koostate Endeli juhatusel toidukava ning arvestate välja vajaliku toiduainete hulga. Samuti jääb teie ülesandeks selgi-

tada, kust saab kõiki vajalikke keedunõusid. Kaarel hoolitseb, et rühma esmasabi-paun oleks laagri ajaks täiesti korras, kuna telkide hankimise ülesande võtan mina enesele. Nüüd on veel tarvis koostada laagri õppekava.“

„Mida me seal ikka ära teha saame. Õpime mõne sõlme, signaliseerime lippudega ja teeme paar mängu ning ongi juba aeg hakata laagrit lõpetama. Selle tühja pärast ei ole küll mõtet hakata pead vaevama. Eks laagris näe, mis meeldib. Kui muud teha ei ole, siis peame maha omavahelise spordivõistluse. Peasi aga, kui lõke on säärane, et kogu ümbrus veel paar aastat seda mäletab,“ arvas Ülo.

„Kas ma ei saaks kuidagi laagris ära sooritada noorkotka katsest seda praktilise luuramise punkti. Sügisel tuli vihm vahele, kevadel ei võimaldanud jälle suur sula seda roomamist teostada. Ma olen praegu nagu angerjas tuhal kinni.“ tähendas Kaarel.

„Meil on praegu rühmas 4 algajat, 8 pesakotkast, 5 kotkapoega ja 2 noorkotkast. Kui viimased maha arvata siis on meil kõigil midagi järgu-katsete alal sooritada. Kas ei saaks seda õppekava seada nii, et igaüks meist oma katsejärgus vähe edasi jõuaks?“ lisas Poja.

„Poja mõte on täiesti õige. Minu ar-

vates peaks see olema ka teostatav. Osa katsepunkte saab põimida näiteks mängudesse, nagu vilesignaaliid, teemärgid, morse, ilmakaared, kompassi kasutamine, luuramiskunst jne. Mõõdunud aastal oli ka „Kotkas“ juttu katsete sooritamisest laagris. Kui kellelgi midagi selle vastu ei ole, siis meie Bennoga koostaksime vastavalt seal antud juhiste laagri õppekava. Hiljem laseme selle läbi vaadata ka maleva instruktorigil. Tema oma kogemusega leiab kohe, kui midagi selles kavas ei sobi. Kas olete minu ettepanekuga nõus?“

„Muidugi! See on kõige parem lahendus,“ arvasid kõik poisid.

„Sellega oleks siis esialgu kõik küsimused lahendatud,“ jätkas Alf.

„Aga kuidas jääb laagrimaksuga?“ päris Umar.

„Õigus! Selle oleksin küll unustanud. Arvan, et kõige parem on, kui maksame kõik kuni laagri iga nädalal rühma kassasse 20 senti laagrimaksu. Sellest summast, mis nii koguneb, peaks jätkuma laagri läbiviimiseks. Täpsed arvestused saame teha siis, kui pioneerid, kokad ja sanitar on oma töö teinud. Kas on veel mingisuguseid laagriga seoses olevaid küsimusi?“

Ruumi tekkis täielik vaikus.

Juss.

Noorkotkas koduse abimehena.

Noortemagister V. Toom.

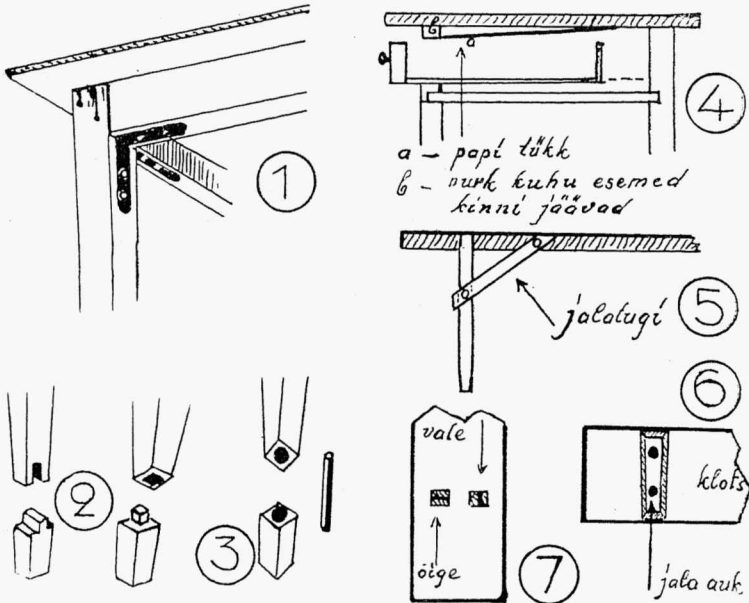
Mööbli parandamisest.

a) Laudade parandamine. Kõige enam murduvad laudadel jalad jala-tappidest; õige harva viiliti puusüü ja suurte okste puhul mujalt. Sobivaim laujala parandamisviis on uue jala valmistamine. Kui see pole jõukohane, siis tuleb kasutada lihtsamaid parandamisviise.

Tapist vigastatud laujalga võime pa-

randada raud- või plekk-klambrate või puuklopikese abil. (Joon. 1.) Keskelt murdunud laujalga võime jätkata kahe raudklambri või vastava tapi abil. (Joon. 2.) Ka on võimalik jalale ja jätkule puuriga auk puurida ja ühendamiseks sisse liimida puupulk. (Joon. 3.)

Logisema hakanud tapi, kui jalg veel

terve on, võtame korralikult lahti, kaabime vana liimi ära ja liimime uuesti. Lihtsam on siin kasutada müügil-olevat külma tiseriliimi.

Kuna põrandad enamasti on ebaühtlased, siis tekib mulje, nagu lauajalad poleks ühepikkused. Ometi ei või laua paika asetamiseks hakata mõne jala otsast tükki ära saagima. Sobivam on peente traatnaeltega lüüa lühema jala alla puu-, papi- või vineeritükike.

Niiskeys kortereis kipuvad laualaekad kinni jääma laeka küljelaudade turdumise tõttu. Harilikult kaldutakse siin ohtrasti maha hõõveldama, mistõttu tekivad lauaplaadi ja laeka külgede vahele praod ning tolm pääseb kergesti laekasse. Parem on laegas soojas kohas kuivatada ja kuuma värnitsaga immutada. Kui see ei aita, hõõveldame hästi õhukesi laaste, võttes nõnda, et laeka küljelaua serva kallak jääks laeka sisepoolele.

Ka jääb laegas mõnikord laekasse asetatud esemete tõttu kinni. Sel puhul katsume pööratamise teel laekas asetsevate esemete asendit muuta ja laegast avada. Kui see ei aita, tuleb lauaplaat kloppidest lahti võtta. Et edaspidi niisugust nähtust vältida,

lööme laua alla tükikese pappi. (Joon. 4.) Parem on laegas, mille külje servad käivad otse vastu lauaplaati, mis ei võimalda laeka kinnijäämist.

b) Kappide parandamine. Kappide juures on sagedasemaks rikkeks uste kinnijäämine kas turdumise, kapi või uste viltuvajumise tõttu. Enamasti ei ole põrand küllalt sile, mistõttu ka kapp vajub kergesti viltuseks, kui me ta õhus-olevale jalale aegsasti klopikest alla ei pane. Juba vajunud kapi ajame otseseks samuti jalgade alla pandavate klopikete abil, mille järel uks harilikult ka käima hakkab. Vanemal kappidel on uste mittekäimise põhjuseks ka loksuma hakanud uksehinged. Sel puhul püüame toimida analoogiliselt toa uste parandamisele. Turdumise korral toimime nagu laegaste juureski. Kõdunenud ja köitunud jalgade asemete valmistamine vajaduse järgi kas esimese paari või kõik jalad uued. Sellega jääb kapi välisilme ühtlasem kui üksiku jala uuendamisel.

c) Voodite parandamine. Viimase ajal on tarvitamist leidnud metallvedrudega, nn. reformpõhjaga raudvoodid. Puuvoodeid kasutatakse üldiselt vähem. Voodite juures tekib rikkeid ikka ühendus-

kohadel. Raudvooditel tulevad ära rattad kas rattakahvli katkemise, telje katkemise või väljaloksumise tõttu. Kahvli murdumisel on sobiv vahetada kogu rattakomplekt; telge, kui see on terve, saab kergesti kinnitada neetimisega. Kadunud telje asemele valmistame raudtraadist uue.

Puuvoodite juures sobib iga tapp vastavasse tapianku, mistõttu olgu tapid kui ka vastavad tapiaugud nummerdatud. Ka kruvidel olgu vastavad märgid, et lahutamisel iga tapp ja kruvi õigele kohale saatuks. Valesti kokkupanemisel murtakse mõnikord küljelaudadest killud välja, millised tuleb uuesti tagasi liimida. Kui kruvipolt ei keera, niisutame mutrit ja vinte petrooleumiga, et need kergemini lahti tuleksid. Vägisi keeramisel võime voodit lõhkuda. Enne kruvipoltide sissekeeramist vaatame, kas nad on sirged. Kui vanas kohas mutter pidama ei jää, paigutame ta kogu poldiga uuele kohale. Vajunud äärelüüsiid lööme tagasi ja lõtvunud tapid liimime uuesti. Lahtivajunud raamide vööd ja riided lööme tagasi, nende servi kahekorra kääntades ja naela uuele kohale asetades. Vedrumadratsi parandamise võimalused selguvad kõige paremini matrasi lahtivõtmisel. On parandamine üle jõu käiv, kasutama asjatundja abi.

d) Toolid, pingid, riiulid. Toolide kõige õrnemad osad on jalad, mida parandame nagu lauajalgugi. Sissevajunud vineerist istepõhjad on uute, valmilt oste-

tavatega kergesti asendatavad. Valmispõhja puudumisel võime selle valmistada vineer-kasti lauakesest, seda peene saega parajaks saagides. Vanad puutoolid muutuvad väga nägusaiks, kui need üle värvime. Eriti ilusa mulje jätab vana köögi või magamistoa mööbel, kui selle valge (ka kreemi) emaliga üle värvime. Värv on kergesti pestav ja seetõttu alati puhas, hoitav.

Poolpehme polstritüüdis vajub pikapeale ära, jäädes tükiliseks. Säärasel puhul võtame polstri lahti, näpime täidise, mere-rohu, kapoki vm. lahti ja asetame uuesti paigale.

Pinkidel hakkavad loksuma kõige enam jalad. Laudjalgadega pingil kiilume jalad ja kinnitame jalatoed. Tugede puudumisel valmistame need. (Joon. 5.) Ümarikkude jalgade puhul on sobiv pingi alusküljele jalaaukude kohale asetada laudklots sellest jalaauke läbi puurides. (Joon. 6.) Jalad kinnitame kiiludega nõnda, et kiil pingutaks piki lauda. Teistpidi pingutamisel lõhkevad laudad. (Joon. 7.)

Loksuma hakanud riiulitele lööme ristpuud diagonaalselt taha, neid riiuliga ühtlase värviga üle värvides. Võimaluse korral on kõige parem loksuma hakanud osad liimida.

Soovitaksin igasugust luitunud mööblit ja muidki esemeid püüda uuendada värvimisega, mille kohta lähemalt edaspidi värvimist käsitlevas osas.

Pallipüüdming.

Alljärgnevas kirjeldatud mäng on väga lihtne ja pakub mängimiseks rohkesti võimalusi nii osavõtjate arvu, vanuse, mänguväljaku ja isegi palli valiku suure vabaduse tõttu.

Normaalselt mängivad kaks salka (grupp), kuid mängijad võivad olla jaotatud ka 3—4 eri gruppi.

Mänguks kasutatakse kas pesapalli või võrkpalli (võib ka mingisugune endatehtud „pall“ olla).

Kõik mängijad liiguvad väljakul

(õues, murul, metsaalusel või ka vastavas ruumis) segamini, kusjuures „omameeste“ kiireks eraldamiseks on vajalik märgatav eraldusmärk igal meeskonnal (mütsiga ja mütsita pool või muu eraldus).

Mängu käik on järgmine:

Vahekohtunik viskab palli vabalt väljakule mängijate hulka, mida kumbki pool püüab enese kätte saada. See pool, kelle kätte pall sattus, hakkab omavahel palli käest kätte

mängima, mida aga vastaspool püüab takistada, püüdes palli üle võtta ja siis omavahel mängu jätkata. Kui üks pool on suutnud järjest 5 korda palli edasi anda oma meeste vahel, loetakse sellel 1 punkt ja seejärel läheb pall uueks väljaviskamiseks vahekohtuniku kätte. Mängitakse kas teatud aja või punktide arvu peale.

Mängu juures on kehtivad järgmised reeglid:

- 1) palli käes hoides ei tohi liikuda;
- 2) palli ei tohi samale mängijale

tagasi visata, kelle käest pall on saadud;

3) ligemal kui 3 m seisvale mängijale ei tohi palli visata;

4) pall ei tohi vahepeal maha kukkuda: niisugusel korral hakatakse punkte jälle lugema 1 peale (vastameeskonnale üle anda sel juhul ei tule).

Mängureeglite vastu eksimise korral laseb vahekohtunik palli vastameeskonnale üle anda.

K. L.

ÜLESANNE NR. 8.

Täna anname veidi peamurdmist noortele tehnikutele.

Lõmm ehitas uue maja. Veevärgiga. Keldris asetsev naftamootoriga käivitatav veepump surus vee põõningul asetsevasse veepaaki. Köögis polnud muud vaja, kui keera kraanist ja vett tuleb nii palju kui kulub. Kui paak tühi, läks isa keldrisse, pani mootori käima ja varsti oli vett jälle küllalt.

Seesama asjaolu kujuneski hiljem tülikaks. Juhtus parajasti emal vett vaja olema, aga kraanist ei tule tilkagi — paak tühi. Nüüd vaja isa üles otsida, see läks siis keldrisse, soojendas mootoripea ja siis võis varsti vett saada. Kogu aja oli aga kuivaks keenud supipada tulel. Juhtus sedagi, et vahel polnud isa kodus, ja nüüd tuli vett tuua naabri kaevust.

Ühel õhtul, kui naabrirahvas juba Lõmmu veevärgile oli veidi üleolevalt vihjanud, ütles Väino isale: „Nii see ei lähe. Vett tuleb paaki varuks pumbata varakult, kas või näiteks siis, kui kolmveerand paagist juba tühi.“

„Hea ütleda,“ torises isa. „Roni siis alati põõningule, kanguta raske paagi kaas ära ja mõõda vett. Lähed mõõtma — pole veel veeranditki tühi. Teinekord jääd veidi hiljemaks — juba veepuudus käes.“

„Isa, mina teen niisuguse seadme,“ ütles Väino, „et kui kolmveerand paaki on tühi, kõliseb toas elektrikell. Too mulle ainult elektrikell, patarei ja kellatraati. Muu muretsen ise.“

„Arvad, et saad hakkama? Kella, traadi ja patarei ma võiksin ju tuua, aga esita plaan, kuidas sa seda kavatsed.“

Väino esitaski.

Kas keegi saaks teiegi hulgast sellega hakkama?

Esitage kirjeldus vastava korralikult joonistatud plaaniga hiljemalt 5. juuniks s. a. Lahendajate nimed avaldame „Kotka“ juunikuu „Salgapealikute oma nurgas“ ja teravmeelsemaile lahendusile anname auhindadena:

1. K. Matisoo, „Õppursõdur jutustab“;
2. C. Collodi, „Pipi“.

*Kas teie naaberrühmas loevad
kõik salgapealikud ajakirja*

„KOTKAS”

Eelmises numbris ilmunud ülesannete lahendused.

Ülesanne nr. 6. Püssikuul lendab sooja ilmaga kaugemale, sest soe õhk on hõredam. Hõredamas massis on aga liikumisel tekkiv hõõrdumine väiksem.

Ülesanne nr. 7. Olev ja Peep seidsid mõlemad seljaga vastu akent, s. t. Olev vaatas üle vaguni läände, seistes idapoolse akna all. Läänepoolse akna all seisev Peep vaatas — itta.

Lahendusi oli saabunud seekord erakordselt palju, isegi kodutütarde perest. Kahjuks on peaaegu kõigile komistuskiviks osutunud püssikuul. Enamik arvab, et külmas õhus püssikuul lendab kaugemale, sest ta ei lähe nii

kuumaks. Selgituseks olgu öeldud, et just külmas õhus püssikuul muutub kiiremini tuliseks, sest tihedamas (külmas) õhus takistus, seega ka hõõrdumine on suurem. Pealegi lendab ka kuumaks läinud kuul edasi. Puhtast tinast (nikkelkestata) püssikuul võib hõõrdumisel tekkinud kuumusest muutuda vedelaks. Vedel tinakuul võtab ainult „voolujoonelise” (langeva tilga) kuju, kuid lendab ikkagi edasi.

Mõlemad ülesanded lahendasid õieti ja saavad auhindadena:

1. **Rein Koppel**, Torma rühmast — M. Sillaots, „Matkamehed”.
2. **Jüri Nõu**, Risti rühmast — Meyer, „Maakera nabade saladused”.

Väljaandja: NK Peastaap. Vastutav toimetaja: G. Reial.

Toimetuse nõukogu: kol. P. Asmus, prof. E. Ein, piiskopp prof. J. Kõpp, HM koolide peainspektor J. Lang, dir. V. Neggo, min. prof. A. Piip ja kindr.-maj. A. Traksmaa. Toimetus: H. Treial (peatoimetaja), noortemagistrid R. Lahi (tegevtoimetaja), V. Hiir, K. Liping, A. Ohaka ja E. Tarn.

Toimetus-talitus: Tartus, Võidu 10, tuba 24, tel. 37-44.

Tellimishind: aastas kr. 2.—, 6 k. — kr. 1.20, 3 k. — kr. 0.60. Üksiknumber 20 senti.

Posti jooksev arve nr. 2133. Ajakiri ilmub kord kuus.

Enne katse sooritamisele asumist muretsege endale raamat

«PESAKOTKA KATSE»

Raamat sisaldab 40 joonist ja kõik tabelid nõutavate andmete esitamiseks haukajaja, noorkotka või pesakotka katsel.

Hind 35 senti.

Raamatut võib saada: 1) maleva instruktorilt; 2) otse talitusest tellides, lisades iga eksemplari kohta 35 senti väärtuses postmarke; 3) Tallinnas: KL Tarvetelaost, Kaarli 8; 4) Tartus: „Koolivara”, Võidu tän. 10.

Keda ei rõõmustaks

maitsekas ja kõrgeväärtuslik töö?

Moodsaim sisseseade, aastakümnete jooksul omandatud kogemused, asjatundlik juhtimine, vilunud tööjõud kõigil aladel võimaldavad kiiresti O.-ü. K. Mattieseni trükikojal valmistada igasuguseid trükiteid

---

OSAÜHING

**K. MATTIESENI
TRÜKIKODA**

TARTU, VALLIKRAAVI 4. TEL. 24-80, 24-97. POSTK. 46